

PROPOSTES DAVANT LA CRISI EN L'ÀMBIT LOCAL

APROVADES PER LA COMISSIÓ
EXECUTIVA CCOO BARCELONÈS
JUNY 2009

CCOO

unió comarcal barcelonès

Ja fa bastants mesos que els efectes de la crisi es deixen sentir al Barcelonès; les dades així ho indiquen, i no hi ha res que convidi a l'optimisme. Afecta de manera diferent les diferents ciutats, amb la diferència del punt de partida i la composició sectorial d'aquestes.

Tothom parla de la crisi, tothom l'analitza i tothom en fa pronòstics, fins al punt que correm el risc de banalitzar i integrar-la com un imponderable que no es pot combatre.

Com anàvem i continuem dient, aquesta és una crisi financera i del finançament de l'economia, però també econòmica, una crisi global i estructural però que impacta localment, i especialment al nostre país, és una crisi d'un model econòmic de creixement que s'ha basat en la construcció i l'endeutament de les famílies.

Aquesta és una crisi que posa al descobert les enormes desigualtats que s'han generat en els moments de gran creixement econòmic, que ha generat enormes beneficis, beneficis que no s'han redistribuït i que s'han quedat a les butxaques d'uns pocs i han deixat endeutats i empobrits molts i moltes.

Amb aquesta crisi es deixen en evidència els dogmes neoliberals que han imperat de forma més descarnada o de forma més subtil en els anys de creixement. La idea que el mercat és autosuficient i que no cal la intervenció pública en l'economia, la relegació del paper del treball com a creador de riquesa en la societat, el miratge de l'eficàcia i l'eficiència del que és privat sobre el que és públic, la preeminència dels diners i de l'enginyeria financera per fer creure que els diners i les inversions estaven per sobre de l'economia productiva, les reduccions d'impostos, la manca del control públic de l'economia i la desregulació del treball, s'han mostrat sense consistència.

Dogmes que han estat adobats amb paraules, moltes d'elles amb interpretacions tan polièdriques com eficiència, empeneduria, empleadors, innovació, talent, etc., que no deixen de ser paranyes d'un discurs suposadament modern que ha emmirallat molts gestors i polítics d'esquerreres.

Les causes de la crisi no són el resultat d'equivocacions en les polítiques econòmiques ni només males pràctiques i estafes de gestors i directius dels fons d'inversió i dels bancs, que també. Les causes cal buscar-les precisament en les mateixes polítiques econòmiques desenvolupades, concreció d'un model de creixement inadequat, que ha afavorit les desigualtats i que aniquila el medi ambient.

Un model que colpeja els treballadors i les treballadores, que avui, entre aturats i precaris, sumen més de 7 milions i mig de persones a Espanya i 200.956 al Barcelonès, i que ha esquilmat d'una forma brutal el territori, sota la pressió dels *lobbies* del ciment.

El cert és que els efectes de la crisi colpegen especialment els treballadors i les treballadores que s'han incorporat al mercat de treball els darrers anys en condicions de precarietat laboral i baixos salaris, que són els primers ex-

“(...) una crisi que posa al descobert les enormes desigualtats que s'han generat en els moments de gran creixement econòmic (...)”

pulsats i que s'està convertint en precarietat social.

Ara fa 18 mesos que es va iniciar un augment sostingut de l'atur. Des d'aleshores, la comarca del Barcelonès ha passat de registrar 77.723 persones aturades al desembre de 2007 fins a les 140.091 persones aturades al maig de 2009, cosa que significa gairebé el doble. A diferència de les dades del conjunt de Catalunya, on, per primer cop, l'atur ha experimentat una davallada respecte al mes d'abril, al Barcelonès continua augmentant el nombre de persones desocupades. Pel que fa a la població estrangera, aquest mes ha finalitzat amb 31.136 estrangers/es desocupats/ades, que representen el 22% del total de persones en situació d'atur.

Una anàlisi sectorial de l'atur indica que el 66,81% de les persones desocupades ha tingut la seva darrera ocupació en els serveis, seguit d'un 15,07% que provenien de la construcció. El perfil de la persona aturada indica que es tracta més sovint d'un home amb una edat entre els 30 i els 44 anys.

Pel que fa a la contractació, durant el mes de maig s'han signat 69.859 contractes de treball al Barcelonès, el 12,87% dels quals han estat indefinits (8.994). La contractació ha disminuït un 16,96% respecte a l'any anterior, especialment en el cas dels contractes indefinits, que s'han reduït en un 38,05%.

El nostre teixit empresarial està majoritàriament compostat per autònoms i PIMEs, la dimensió de les quals comporta un volum limitat de negoci i, en conseqüència, una limitada capacitat d'exportació i presència als mercats internacionals, poca capacitat de transferència d'innovacions tecnològiques i de recerca i desenvolupament, poca capacitat d'absorció de talents, poca inversió en formació per a la millora de la qualificació dels professionals, poca capacitat d'experimentació... i un llarg etcètera de mancances associades a l'esmentada **dimensió empresarial**.

I és per aquesta raó que les propostes que fem no es limiten a mesures conjunturals, i aposten per una transformació a fons dels valors i les polítiques que han inspirat l'actual model productiu i de societat.

Aquesta crisi té responsables, i hem d'impedir que un cop més la pagui qui la pateix, és a dir, els treballadors i les treballadores i altres classes populars, i per això posem, en el centre de les prioritats actuals de l'acció sindical i de les exigències als poders polítics, les persones i les famílies en situació d'atur i precarietat laboral i social, però alhora fem propostes perquè la sortida de la crisi es faci amb un nou model de desenvolupament que impliqui una justa redistribució de la riquesa i el treball, amb protecció al medi ambient.

A les empreses i a les ciutats és on l'impacte de la crisi es viu més directament i intensament. En aquest sentit, tot i que les administracions locals tenen limitat el seu camp d'acció competencial, no poden restar al marge dels problemes que pateixen els seus ciutadans. Amb aquest document, CCOO del Barcelonès volem proposar diverses mesures, que considerem urgents i prioritàries per una banda, i estratègiques per una altra, per

"Aquesta crisi té responsables, i hem d'impedir que un cop més la pagui qui la pateix, és a dir, els treballadors i les treballadores i altres classes populars (...)"

fer-les públiques i defensar-les en tots els àmbits on ens sigui possible, sense descartar cap acció ni cap estratègia de pressió.

I un element central: cal que siguem capaços de **revaloritzar el paper que el treball té en la nostra societat com a generador de riquesa, drets socials i de ciutadania, i com a element d'identitat social col·lectiva**, davant els neoliberals i els seus derivats tòxics, que ens han portat a aquesta situació.

Propostes concretes

En una situació com l'actual, és fonamental desenvolupar polítiques d'impacte immediat, especialment per garantir la protecció social per a persones aturades i per a les famílies. És fonamental endegar polítiques estructurals i la intervenció pública en l'economia per corregir i orientar un canvi del model productiu i de desenvolupament, i per tant que les mesures que es prenguin vagin en la línia d'impulsar polítiques en aquesta direcció.

És per això que a continuació fem una sèrie de propostes per impulsar o desenvolupar des dels àmbits locals de la nostra comarca, que, connectades i coordinades amb polítiques generals, ja siguin estatals o autonòmiques, vagin orientades en el mateix sentit. Cal, doncs, impulsar polítiques macroeconòmiques que afavoreixin el creixement, polítiques industrials, millora de la connexió entre sistema formatiu i sistema productiu i polítiques fiscals que fomentin estalvi i inversió, des de la coordinació de les administracions públiques, amb l'objectiu de reforçar la cohesió social a través de l'equitat i la redistribució de la riquesa.

Primera preocupació: les persones, especialment les que estan a l'atur

Les polítiques d'ocupació

Cal implementar urgentment un pla que prevegi mesures concretes de suport a les persones en atur:

- Incrementar la despesa en polítiques d'ocupació. Plans d'ocupació comunitària.
- Reactivar les mesures locals d'ocupació.
- Futurs plans d'impuls de l'economia local, com el "Pla E", han d'estar adreçats especialment a resoldre dèficits socials estructurals, tenir plurianualitat, i els agents socials han de participar en el seu seguiment i control.
- Impuls als pactes locals per l'ocupació. Revisió de les mesures dels pactes locals per l'ocupació, per adaptar-los a la realitat actual i venidora. Fer dels pactes un espai de debat i concertació local sobre el conjunt de les polítiques econòmiques locals.
- Millora de les polítiques actives d'ocupació, a partir de diagnòstics prèvies, flexibilitat en l'execució, un model d'intervenció des de la proximitat, millora dels sistemes d'informació, especialment d'ofertes i demandes, i avaluació d'aquestes. Criteris de finançament a partir d'i-

"(...) revaloritzar el paper que el treball té en la nostra societat com a generador de riquesa, drets socials i de ciutadania, i com a element d'identitat social col·lectiva (...)"

ndicadors objectius (població, atur, ocupació, activitat econòmica i altres variables de reequilibri territorial), i més lideratge públic en totes les fases del procés, inclosa l'execució de programes.

- Incrementar els recursos econòmics destinats a les polítiques actives d'ocupació, de forma proporcional a l'increment de l'atur i amb un finançament anticíclic, a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat.
- Incrementar recursos humans i econòmics destinats a l'orientació i la intermediació, per treballar la prospecció d'empreses i necessitats de formació, per facilitar processos de reciclatge de les persones aturades. Pla de xoc plurianual i coordinació entre administracions, sindicats i patronals.
- Inversió en els serveis públics d'ocupació i les polítiques de formació, incorporant l'alfabetització digital i prioritzant la creació directa d'ocupació, l'acreditació de l'experiència professional i la certificació de la qualificació, davant els incentius i subvencions. Modificar l'estructura de despesa en la línia de la resta d'Europa (2005. Europa: 31% servei públic d'ocupació (SPO) i 27% formació, 17% incentius d'ocupació, 12% integració discapacitats i 10% creació directa d'ocupació. España: 43% incentius d'ocupació, 22% formació i 14% SPO).
- Desenvolupar prioritàriament programes d'ocupació i formació per garantir recursos a persones que esgotin o no tinguin subsidis contributius, i per al desenvolupament d'escoles taller i similars adreçats a necessitats locals o a la renovació del model productiu.

Les polítiques socials

- Accions de suport a les famílies en dificultats, beques per a menjadors escolars (menjador gratuït per als escolars que tenen el pare o la mare a l'atur, i ajudes per realitzar les activitats extraescolars), suport al lloguer de l'habitatge, suport psicològic, si cal, assegurar la mobilitat, i moltes d'altres. Transport públic gratuït per als treballadors/res aturats en determinats supòsits.
- Ampliació de la xarxa bàsica de protecció social. Polítiques actives, posada a disposició dels serveis de proximitat, com ajuda a domicili, etc., i els serveis d'inclusió social, en funció de la situació econòmica.
- Inversió creixent en el desplegament de la Llei de la dependència i altres polítiques socials que generin ocupació neta i sostenible.
- Potenciar i facilitar els serveis públics de salut mental i/o grups psico-educadors i/o de teràpia, així com grups de suport psicològic, especialment per a aturats.
- Gestionar els excedents alimentaris de Barcelona a través del Banc d'Aliments i poder oferir productes alimentaris a preu de cost per a aturats.
- Enfortir els serveis públics per assegurar la màxima agilitat i eficiència i que no hi hagi ni burocràcies excessives ni manca de recursos per desenvolupar aquestes accions.
- Enfortiment dels serveis públics bàsics, com els de salut, educació i atenció social, que ens han de servir per avançar en el desenvolupament de

“Fer dels pactes un espai de debat i concertació local sobre el conjunt de les polítiques econòmiques locals.”

l'Estat del benestar i la creació d'ocupació.

Polítiques d'habitatge

- Incrementar el parc de lloguer públic i l'establiment de polítiques que afavoreixin la sortida al mercat de lloguer dels habitatges buits. Preveure com fer front a situacions d'emergència social en l'accés a l'habitatge.
- Mesures davant el *mobbing* immobiliari, pla d'ajudes davant els desnonaments i ajudes específiques en embargaments hipotecaris en determinades situacions.
- Rehabilitació per millorar habitabilitat i accessibilitat.

Mesures per a la reactivació de l'activitat econòmica

- Assegurar la inversió pública en infraestructures en el territori, com a generadores d'ocupació i activitat econòmica, especialment adreçades a les persones: sanitat, educació i dependència, per garantir l'habitabilitat, l'accessibilitat i la sostenibilitat. Pla de rehabilitació d'habitatges i equipaments públics, impulsant energies renovables i estalvi energètic.
- Prioritzar despeses i inversions per a activitats que canviïn el model productiu.
- Prioritzar les infraestructures i la mobilitat, especialment les de mercaderies i les de transport col·lectiu. Afavorir les inversions en mobilitat col·lectiva i sostenible, com tramvies, ferrocarril, carril bici, etc.
- Construcció d'habitatges protegits vinculats a una política de crèdit hipotecari assumible.
- Optar per un model de ciutat complexa, amb complementarietat d'usos de la ciutat i diversificació econòmica.
- Pagament a proveïdors a un termini de 60 dies màxim, des de l'àmbit públic o el privat que està finançat públicament.
- No abaixar el nivell d'inversions públiques, execució de tot el que està previst en inversions municipals i concretar les licitacions.
- Augmentar les despeses en els sistemes de protecció social. Dissenyar polítiques preventives en protecció social.

Polítiques salarials, pressupostàries i fiscals

- ◇ Necessitat d'afrontar reassignacions pressupostàries en funció de les noves realitats, mantenint els nivells d'inversió pública, reorientant la despesa i incloent la possibilitat d'endeutament públic i amb criteris expansius. Realitzar polítiques de racionalització, austeritat i estalvi en la contractació de subministraments i serveis en cas que no siguin necessaris.
- ◇ L'estalvi de despesa en àmbits com la supressió de celebracions institucionals o l'adopció de mesures d'austeritat en temes de protocol pot tenir

“Assegurar la inversión pública en infraestructuras en el territorio, com a generadores d'ocupació i activitat econòmica, especialmente adreçades a les persones (...)”

un sentit d'imatge i de solidaritat amb qui ho està passant malament, però en veritat té conseqüències negatives i contraproductius cap a les empreses que fins ara subministraven tot això i l'ocupació que generaven. Per tant, proposem que tot el que es calcula que s'estalvia es re-inverteixi íntegrament en ajudes socials o en complir aquestes propostes.

- ◊ Manteniment del poder adquisitiu dels salaris.
- ◊ Redistribució de la riquesa a través dels impostos, especialment els directes, i un sistema impositiu més progressiu i progressista en què paguin més els que més tenen.
- ◊ Limitar els sous dels alts directius de les administracions i empreses públiques i privades (per exemple, als anys 80 la diferència entre el sou mitjà d'un treballador i el d'un directiu era de 40 a 1; ara la diferència s'ha multiplicat de tal forma que avui és de 365 a 1).
- ◊ Lluita contra el frau, els paradisos fiscals i mesures per fer aflorar l'economia submergida.
- ◊ Millorar el finançament municipal a partir de les aportacions de les altres administracions.
- ◊ Execució total dels pressupostos.

Una política Industrial que prioritzï els processos complets

- Defensa i promoció de la indústria com a element estratègic. Implicació decidida de les administracions locals en el disseny de polítiques industrials actives al territori.
- Rectificar clarament les polítiques desenvolupades al nostre territori en relació a la indústria. Defensem els processos complets en els casos que sigui possible. Ens referim a la innovació i la investigació, el disseny del producte, el procés industrial de fabricació i comercialització, per assegurar que el valor afegit es quedi en el territori, assegurar llocs de treball diversificats, i la qualitat i l'estabilitat de l'ocupació generada.
- Adequació i millora dels polígons, amb promoció del sòl, millora de la mobilitat, dels sistemes de reciclatge i recollida de residus, de provisió energètica i l'accés a les noves tecnologies i a serveis a les empreses. No quedar-se amb operacions de màrqueting com els clústers, i fer polítiques industrials actives i mediambientalment sostenibles.
- Incentivar actuacions industrials estratègiques, amb l'adequació dels entorns, compartint riscos, millorant la capacitat d'innovació i productivitat i en la promoció i la utilització per part de les administracions i empreses públiques dels productes fabricats a casa nostra.
- Centrar les apostes de futur en les necessitats existents per parlar de quins sectors cal impulsar, partint del que sabem fer i innovant especialment sobre els mateixos sectors. Paper dels petits tallers a la ciutat.
- El model de ciutat no pot partir de les ciutats com a mercats o limitades a centres logístics, sinó com la combinació entre desenvolupament productiu i industrial i la capacitat de comercialització. Unes ciutats que no poden basar-se en el model de finançament a partir de les requalificacions del sòl urbanístic. Un model de ciutat complexa, on convisin les diverses activitats humanes productives i reproductives.
- Les polítiques urbanístiques han de partir d'una definició clara del sòl d'ús industrial i la defi-

“Millorar el finançament municipal a partir de les aportacions de les altres administracions.”

nició d'espais industrials protegits. A Barcelona, Zona franca i Torrent de l'Estadella / Montsonís. Replantar el paper del consorci de la Zona franca, des d'una perspectiva més industrial i menys immobiliària.

- Quan es parla de la indústria, hem de tenir-ne una visió integral, que inclogui el paper dels serveis en la indústria i la formació i l'actualització dels empresaris. Mantenir la política de potenciació de la implantació de les empreses tecnològiques, especialment en el sector mediambiental, el biomèdic i el de telecomunicacions.

Polítiques sectorials

- La potenciació de l'activitat en els sectors del medi ambient i la dependència constitueix una de les claus de l'ocupació en un futur immediat, en el qual cal esmerçar els esforços que siguin necessaris, especialment a escala de despesa pública.
- El turisme és un altre sector, especialment a Barcelona, que aporta una part important a l'índex del PIB i l'ocupació de la ciutat. Hem de fer una aposta per la diversificació i la qualitat en els seus diferents segments, així com per la valorització de l'aportació que els treballadors i les treballadores fan a la imatge de la ciutat que tenen els turistes, fent una aposta pel reconeixement professional i social i la formació i la qualificació del sector.
- Moratòria en la construcció de nous hotels.
- Paper de la universitat i dels centres tecnològics en el desenvolupament de la ciutat.
- Assegurar la connectabilitat a la xarxa.
- Desenvolupar els serveis que permetin la conciliació de la vida laboral i la familiar.

Qualitat en la contractació

- ♠ Clàusules socials en la contractació pública i en empreses que acudeixin a la licitació pública d'inversions, que han de ser garants dels drets laborals i del compliment de les normatives, la no-discriminació, la igualtat i la salut, d'una banda, i fomentar la contractació, especialment dels col·lectius amb més risc d'exclusió social o amb especials dificultats d'inserció. També evitar actituds especulatives en el mercat de treball.
- ♠ És més important que mai que les clàusules socials facilitin la contractació de gent a l'atur a través de les empreses que concuren per un contracte públic. També és més important que mai que es compleixin els plecs de condicions perquè la crisi no serveixi d'excusa per rebaixar condicions laborals o rebaixar els ràtios per sota del que marquen els plecs, i l'establiment de mecanismes de penalització clars en cas d'incompliment.
- ♠ Introducció del concepte de competència social en els plecs de condicions, igual que existeix el de competència tècnica.
- ♠ Proposem participació sindical en l'elaboració dels plecs de condicions i en la inspecció i el

“El model de ciutat no pot partir de les ciutats com a mercats o limitades a centres logístics, sinó com la combinació entre desenvolupament productiu i industrial i la capacitat de comercialització.”

control del seu compliment.

- ♣ Activar sistemes de responsabilitat social corporativa. Compromís dels empresaris amb el territori: no deslocalitzar, inversions en el territori, modernització de les seves instal·lacions i els seus processos, etc.
- ♣ Assegurar criteris de compliment de qualitat en l'ocupació i l'acreditació d'empreses, i alhora garantir les mesures formatives necessàries per assegurar una correcta qualificació professional.
- ♣ Reduir substancialment la temporalitat i la precarietat contractual en les administracions públiques.

Millora del sistema educatiu i de la formació professional

- Augmentar la despesa en ensenyament públic i formació. Com a mínim, fins a arribar a la mitjana europea.
- Increment de les places d'escoles bressol 0-3.
- Mesures per impulsar experiències pilot per tal de fer front al fracàs i l'abandó escolars.
- Millora dels processos d'orientació a l'alumnat, especialment en les etapes clau.
- Treballar per assegurar una oferta formativa (en tots els subsistemes), suficient i adequada a les demandes del mercat de treball actual i de futur: noves tecnologies, energies netes, etc.
- Desenvolupar una política de beques a tots els nivells.

COMISSIÓ EXECUTIVA

UNIÓ COMARCAL CCOO BARCELONÈS

Barcelona, 18 de juny de 2009

“(…) és més important que mai que es compleixin els plecs de condicions perquè la crisi no serveixi d'excusa per reduir condicions laborals o reduir els ràtios per sota del que marquen els plecs (...)”

<http://www.ccoo.cat/barcelones/>

CCOO DEL BARCELONES

Via Laietana, 16, 3a. Planta.

08003 Barcelona

Telèfon: (93) 481 28 03

Fax: (93) 315 08 56

Correu: uscob1@ccoo.cat